



BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA  
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK  
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ  
2014. MÁJUS



BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA  
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK  
ÉS INCIDENSEK

---

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ  
2014. MÁJUS

---



# TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ .....	3
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY .....	4
Összefogás .....	4
<i>Brüsszel Intézet</i> .....	4
A JELENTÉSRŐL .....	5
MÓDSZERTAN .....	7
ANTISZEMITA GYŰLŐLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. MÁJUS .....	12
TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLŐLET-CSELEKMÉNYEK .....	13
KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK .....	16
HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK .....	20
HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL .....	22
EGYÉB HÍREK .....	25
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI .....	26
A HÓNAP KRÓNIKÁJA .....	29
KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS .....	31
FELHASZNÁLT IRODALOM .....	32
IMPRESSZUM .....	33

## VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közönség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzé teszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlölet-cselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbieket a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

A Tett és Védelem Alapítvány májusi monitoring tevékenysége nyomán nem azonosított antiszemita gyűlölet-cselekményt. Viszont az elkövetés idejének behatárolhatatlansága és októberi elkövetés miatt négy esetet bár statisztikánkban nem rögzítettünk, de a *További antiszemita gyűlölet-cselekmények* részben feltüntettünk. Jelentésünkben továbbá számos, a magyarországi holokauszthoz, antiszemitizmushoz kapcsolódó eseményről számolunk be.

A Tett és Védelem Alapítvány 2014 májusában egy esetben tett feljelentést nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt. A feljelentés alanya a deres.tv portálon megjelent cikk szerzője, aki a „holokamu” és „holokacsa” kifejezéseket használta. Továbbá május folyamán elrendelték a nyomozást Köves Slomó becsületsértési ügyében. K. J. nemzetiszocialista rendszer nyilvános tagadása ügyében nem hoztak ítéletet, mert a bíróság elé állítás keretében lefolytatott nyomozás nem vezetett eredményre. A Magyar Hajnal Mozgalom Párt feloszlására tett indítvány mégis kezelhető a május 6-án érvénybe lépő rendelkezés miatt: pártokra is alkalmazni kell, hogy az ügyész kezdeményezheti egy egyeület feloszlását. Ezen kívül pedig a K. A. Gój ügyében befejezték a nyomozást, és az iratokat megküldték az illetékes ügyészségnek bíróság elé állítási javaslattal.

# A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

## ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a neológiát és ortodoxiát képviselő Mazsihisz, a statsquo/chábád EMIH, a reform irányzatú Szim Salom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblematikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

## BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a **Tett és Védelem Alapítvány** által életre hívott **Brüsszel Intézet**, az **Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet** (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az Intézet létrehozta és üzemelteti az **51 00 000** számon elérhető **FORRÓDRÓT**-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A **Brüsszel Intézet** kutatási terve a havi rendszeres monitoring-jelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

## A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek<sup>1</sup> monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többlet-jelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlölet-cselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, amint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlölet motivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.<sup>2</sup> A civil szervezetek által készített jelentések alkalma-

<sup>1</sup> Ezek részletes definícióját lásd a *Módszertan* részben.

<sup>2</sup> Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)



sak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlölet motiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, el láthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34-36)

# MÓDSZERTAN

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlölet-cselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja<sup>3</sup> (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál;<sup>4</sup>
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét.

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető-törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. paragrafusa foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas, kihívóan közösséggellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlölet-beszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia<sup>5</sup> (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. paragrafusa a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntettéről szól. A 335. paragrafus pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételét tiltja.

<sup>3</sup> A gyűlölet bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

<sup>4</sup> Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

<sup>5</sup> A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

A gyűlölet incidensek meghatározásának módjairól, trendjeiről májusi jelentésünkben részletesen írtunk. Ezen kívül ott ismertettük a nemzetközi szakirodalom ezzel kapcsolatos megállapításait. Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlölet-incidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlölet-cselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntetőtörvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntetőtörvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlölet-incidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített,<sup>6</sup> indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonnégy órás telefonos Forró Drótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a ki nyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozására. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható TV- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztenderdek alapján történik.

<sup>6</sup> Ezek a *Módszertan* részben mutatjuk be.

A monitorozott gyűlölet-cselekmények közül vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyanok is, amelyeket rögzítünk, azonban a havi statisztikába nem számítjuk bele.<sup>7</sup>

Gyűlölet-események, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak Magyarországon történt gyűlölet-események; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e;
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó, vagy azt gondolták róla, hogy zsidó;
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társult további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel]);
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak;
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- Izraellel és cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják;
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlölet-események, amelyek nem számítanak bele a statisztikába:

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlölet-cselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába (például: nem Magyarországon történtek);
- gyűlölet kifejezések, amelyek honlapokon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e, és ha igen, milyen – akár büntetőjogi – következményei.

<sup>7</sup> Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategória-rendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszt-tagadás.

A másik kategorizáláskor, a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján, hétféle cselekmény-típust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó személy elleni támadás.
- Súlyos fizikai erőszak:
  - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat;
  - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás;
  - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghallhatnak;
  - bombák és levélbombák;
  - emberrablás.
- Támadás:
  - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos;
  - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet;
  - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett.
- Rongálás:
  - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt;
  - tulajdon meggyalázása;
  - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet.
- Fenyegetés:
  - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés;
  - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt;
  - zaklatás;
  - rágalmazás.
- Gyűlöletbeszéd:
  - nyilvános gyűlöletbeszéd;
  - virtuális gyűlölet;
  - sértő magatartás;
  - egynél több címzettnek elküldött sértő írás;
  - irodalom és zene.
- Diszkriminációs esetek.

Fontosnak tartjuk a gyűlölet-cselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légyeres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.<sup>8</sup> Az idősoros adatok elemzésekor pedig mindenképpen gondot fordítunk majd az események dinamikájának bemutatására.

---

<sup>8</sup> Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

---

# ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. MÁJUS

---

A Tett és Védelem Alapítvány májusi monitoring tevékenysége nyomán nem azonosított antiszemita gyűlölet-cselekményt.

# TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring tevékenysége során 2014 májusában négy olyan antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, amelyek nem képezik részét a statisztikának, mivel három esetben nem állapítható meg az elkövetés ideje, a negyedik esetben pedig októberben követték el a cselekményt. Valamint a második esetben nem bizonyítható egyértelműen az antiszemita szándék sem.

## **Megrongálták a szikszói zsidó temető sírjait**

*Szikszó, Borsod-Abaúj-Zemplén megye*

*Forrás: MTI*

Május 8-án közölte Freund Jenő, a Miskolci Autonom Orthodox Izraelita Hitközség elnöke az MTI-vel, hogy félszáznál is több sírt rongáltak meg a szikszói zsidó temetőben.

Tájékoztatása szerint a rongálás az elmúlt hónapokban történhetett az amúgy lezárt temetőben, sok síremléket összetörtek, ledöntöttek, kiforgattak alapjából. A temetőt a második világháborút követően zárták le, oda évtizedek óta csak a szeretteiket gyászolók jártak. A rongálást május 8-a előtt pár nappal fedezték fel, a helyreállításokat pedig mihamarabb szeretnék megkezdeni – tette hozzá.

Janasóczki Attila, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányságság sajtóreferense az MTI-nek azt mondta: rongálás miatt nyomoznak. Füzesséri József, Szikszó független polgármestere azt közölte: százezer forint nyomravezetői díjat ajánlottak fel.



**Szikszói zsidó temető sírkövei, Forrás: MTI**



## Elforgatott horogkeresztes matricákat ragasztottak ki Debrecenben

*Debrecen, Hajdú-Bihar megye*

*Forrás: dehir.hu*

Május folyamán elforgatott horogkeresztes matricákat ragasztottak ki Debrecen több utcájában a közlekedési jelzőtáblákra. Az elkövetőket nem látták. A matricákon náci jelzővel a Jobbik neve is szerepel, amely együttesen egy honlap címére utal. A honlapon a párttal kapcsolatos információk szerepelnek.

A dehir.hu megkeresésére a Debreceni Rendőrkapitányság elmondta, május 14-e óta folytat nyomozást. Gábor Zsombor városüzemeltetési osztályvezető a dehir.huval közölte, hogy a város május 26-án feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen önkényuralmi jelképek közlekedési jelzőtáblákon történő kihelyezése miatt. A Jobbik pedig jó hírnév megsértése és becsületsértés miatt tett feljelentést a rendőrségen.



**Az elforgatott horogkeresztes matricák Debrecenben, Forrás: dehir.hu**

## Falfirka a miskolci stadion falán

*Miskolc, Borsod-Abaúj-Zemplén megye*

*Forrás: Tett és Védelem Alapítvány*

Az Alapítványt május 16-án értesítették, hogy a miskolci stadion falán „JEW FREE ZONE” felirat található egy bekarikázott és áthúzott Dávid-csillag kíséretében.

Balla László, a létesítmény igazgatója az Alapítványt arról tájékoztatta, hogy nem tud erről a feliratról és leszedeti az internetről az erről készült fényképet. A fotó a kuruc.infon jelent meg.

## Horogkereszteket festett egy fiatal fiú

*Tatabánya, Komárom-Esztergom megye*

*Forrás: kemma.hu*

A 15 éves fiú 2013 októberében a tatai vasútállomás peronjának díszburkolatára festékszóróval felfestette becenevét, illetve az „NS” feliratot – a nemzeti szocialistákra utalva – valamint ezek mellé egy nagyméretű horogkeresztet is rajzolt. Nem sokkal később Tata és Baj között, a kerékpárúti díszburkolatra, majd Bajon, az általános iskola melletti úttestre, vé-

gül pedig a polgármesteri hivatal udvarának díszburkolatára alkotott. Az iskolánál horogkeresztet és „SS” jelet, a hivatalnál „NS” feliratot fűjt fel.

Május 16-án a kemma.hu ismertette, hogy önkényuralmi jelkép használatának vétsége és más bűncselekmény miatt emelt vádat a Tatabányai Járási Ügyészség a 15 éves fiú ellen. A kamasz beismerte a bűncselekmények elkövetését, vele szemben a járási ügyészség felfüggesztett fogházbüntetés kiszabására tett indítványt, tudta meg a kemma.hu Dr. Reszl Ildikó főügyesztől.

# KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

## A német megszállás emlékműve

*Budapest*

*Forrás: MTI, Hírhatár Online, Nol.hu, MTI-OS*

Május elsején az emlékműnél nemzetközi sajtótájékoztatót tartottak a tüntetők. Az eseményre több külföldi nagykövetséget is meghívtak, akik közül hivatalosan az Amerikai Egyesült Államok és Hollandia nagykövetsége képviseltette magát.

Május 5-én élőlánccal tiltakoztak a szobor ellen, amelynek építési területe köré felállított kordont rendőri sorfal védte.

Szabó Zoltán MSZP-s politikus május 6-án levelet írt Orbán Viktor miniszterelnök Dávid Katalinnak írt válaszelevelére reagálva<sup>9</sup>. Szabó egyrészt – a logikát követve – párhuzamot állított aközött, hogy Orbán Viktor felfogása szerint – az éppen náci államberendezkedésű – Németország a felelős az elkövetett bűnökért és aközött, hogy Magyarországot mennyiben lehet felelőssé tenni azokért a cselekményeiért, amelyeket a különböző államberendezkedések folyamán követett el. Példaként említette az Osztrák-Magyar Monarchia vagy éppen a kommunista diktatúra időszakát. Másrészt nem értett egyet Gábrriel arkangyal Magyarország áldozati szerepében való azonosításával, mivel Gábrieltől „mi sem áll távolabb, mint az áldozati szerep: ő az Úr szavának hordozója és ítéleteinek végrehajtója”. Valamint emlékezteti Orbán Viktort Horthy-ra és az akkori magyar kormány tagjaira. Levelet pedig határozott szavakkal zárja: „Hazudik, amikor visszamenőleg megpróbálja elfogadhatóvá stilizálni a Szabadság-térre tervezett emlékművet, és hazudik, amikor ennek érdekében letagad, megszépít, vagy félig elhallgat történelmi eseményeket. [...] Az ön politikai haszonszerzés céljából kimódolt hazugsága kollektív bűnössé avatja az egész magyarságot.”

Május 9-én ugyancsak élőlánccal vették körül az építési területet, majd néhány tüntető bilincsel akarta hozzáláncolni magát a kordonhoz, de rendőri közbelépés és a bilincsek gyengesége miatt nem sikerült. Ez után egymáshoz bilincselték magukat és azt skandálták, hogy „Demokráciát! Demokráciát!” és „Magyarország köztársaság! Demokratikus jogállam!”

Május 20-i közleményében a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége (MEASZ) és a Radnóti Miklós Antirasszista-díjjal kitüntetettek azt kérték Orbán Viktortól, hogy állítsa le az emlékmű építését, mivel a „megszállási emlékmű csak megerősíti múltunk történelmi tényeinek elferdítését”.

<sup>9</sup> Orbán Viktor április 29-én válaszolt a Dávid Katalin művészettörténész által írt »Feljegyzés« című levélre. Dávid Katalin levele nem került nyilvánosságra. Orbán Viktor levelével áprilisi jelentésünkben foglalkoztunk.

A Szabadság téri emlékmű megépítésére vonatkozó tervek felülvizsgálatát kérte Orbán Viktor miniszterelnöktől május 22-én harminc zsidó származású amerikai szenátor és képviselő<sup>10</sup>. Az aláírók a Zsidó Világkongresszus (WJC) honlapján közzétett levelükben úgy fogalmaztak: az amerikai kongresszus tagjaként, valamint a két ország partnerségének régi támogatójaként aggodalmukat fejezik ki a magyar kormány azon döntése miatt, hogy folytatja a „náci megszállás alatt elszenvedett tragédiákról megemlékező vitatott emlékmű” építését. „Bár megértjük, és nagyra értékeljük azt a vágyat, hogy valamennyi magyar előtt tisztelegjenek, akivel a náci megszállás idején kegyetlenül bántak, egyúttal azt gondoljuk, hogy Magyarország megmaradt zsidó lakosságának részt kell vennie annak meghatározásában, hogy mi a megfelelő módja megemlékezni a magyarországi zsidóknak az ebben az időszakban átélt szenvedéséről. Ők is részesei a magyar történelmi narratívának, és az ő vezetőik véleménye az, hogy a jelenlegi javaslat tisztára mossa azt a tényt, hogy voltak magyarok, aki cinkosok voltak rokonaik módszeres legyilkolásában” – áll a levélben. Az amerikai törvényhozók szerint mindezt tovább bonyolítja az a tény, hogy a Magyarország jövőre veszi át a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség (IHRA) elnökségét, valamint az, hogy előretört a Jobbik, amelyről „széles körben úgy gondolják”, hogy ideológiája részben „felhasználja az antiszemitizmust”. „Biztosak vagyunk benne, hogy fel lehet és fel kell építeni” egy olyan emlékművet Magyarország náci megszállása tragédiájának emlékére, amely „kellőképpen tiszteletben tartja az összes magyar állampolgár érzékenységét” – olvasható a levélben. Hozzáadták: készen állnak arra, hogy segítsenek megoldást találni, és „ha ezt hosszasan meg szeretné beszélni velünk, üdvözljük annak lehetőséget, hogy találkozzunk Önnel vagy megbízottjával”.

Május 24-én a Szabadság térre tervezett, a német megszállás áldozatainak tiszteletére állítandó emlékmű megépítése ellen tiltakoztak ellenzéki pártok vezetői a Magyar Tudományos Akadémia épület előtt. A demonstrációt az Európai Parlamenti választások alkalmából tartották. A demonstráción felszólalt Szabó Tímea és Juhász Péter, az Együtt – PM társelnökei, Bokros Lajos, a Modern Magyarországért Mozgalom (MoMa) elnöke, Popper Gábor, a Magyar Liberális Párt (MLP) ügyvivője, Horváth Csaba, az MSZP fővárosi frakcióvezetője és Gyurcsány Ferenc, a Demokratikus Koalíció elnöke. A szónokok azt hangsúlyozták, hogy ha a „demokratikus pártok” átveszik a főváros vezetését, akkor azonnal eltávolítják a Szabadság térről a készülő „történelemhamisító” emlékművet, és a Szoborparkba száműzik.

<sup>10</sup> Aláírási sorrend: Eliot L. Engel kongresszusi tag, Henry Waxman kongresszusi tag, Eric Cantor kongresszusi tag, Charles E. Schumer amerikai szenátor, Richard Blumenthal amerikai szenátor, Carl Levin amerikai szenátor, Brian Schatz amerikai szenátor, Benjamin Cardin amerikai szenátor, Al Franken amerikai szenátor, Dianne Feinstein amerikai szenátor, Ron Wyden amerikai szenátor, Barbara Boxer amerikai szenátor, Steve Israel kongresszusi tag, Adam Schiff kongresszusi tag, Brad Schneider kongresszusi tag, Sander Levin kongresszusi tag, Ted Deutch kongresszusi tag, Jerrold Nadler kongresszusi tag, John Yarmuth kongresszusi tag, Jan Schakowsky kongresszusi tag, Brad Sherman kongresszusi tag, Debbie Wasserman Schultz kongresszusi tag, Nita Lowey kongresszusi tag, David Cicilline kongresszusi tag, Jared Polis kongresszusi tag, Susan Davis kongresszusi tag, Lois Frankel kongresszusi tag, Alan Grayson kongresszusi tag, Alan Lowenthal kongresszusi tag, Steve Cohen kongresszusi tag

A Nol.hu május 28-i cikkében Pásztor Tibort, V. kerületi szocialista képviselőt idézte, aki nek értesülése szerint június 15-ig meghosszabbították az emlékmű építésére kiadott területfoglalási engedélyt.

### **Az MTA konferenciát rendezett**

*Budapest*

*Forrás: Index*

Az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya május 13-án tartotta »A történelmi emlékezet és a történettudomány« című konferenciáját, amelyen több akadémikus mondta el véleményét a német megszállás emlékművel és Szakály Sándor, a Veritas Intézet igazgatójának kijelentésével<sup>11</sup> kapcsolatban.

Hunyadi György, a Filozófia és Történettudományok Osztályának vezetője azt mondta, hogy „a sok vihart kavart emlékmű, az angyali ártatlanságú magyar társadalom és a birodalmi sas képében Németország szembeállítására feledni és feledtetni próbálja a magyar társadalom és a Horthy-kormányzat felelősségét a zsidóként megjelölt tömegek meghurcolásáért és elveszejtéséért, a náci Németország mellett a háború végéig kitartó, hol készséges, hol vonakodó együttműködéséért”.

Ormos Mária történész előadásából pedig kiderült, hogy a korban is inkább más szavakat használtak a Kamenyec-Podolszkba történt deportálásra: Kozma Miklós, az ungvári kormányzói biztos például kitelepítésről, kicserélésről, elvándoroltatásról, evakuálásról beszélt. Ormos szerint már az is jelzi, hogy nem „idegenrendészeti kérdés” volt, hogy azt nem az idegenrendészeti hatóságok hajtották végre, hanem legmagasabb szinten egyeztetve tették meg. Bárdossy 1941 novemberében a parlamentben elmondta, hogy a kormány további zsidók kitelepítését szerette volna megvalósítani, „de a velünk baráti német birodalom figyelmeztetett bennünket, hogy ezt tovább ne tegyük” idézte a kormányfőt Ormos. Kitért a tervezett megszállási emlékműre is: „A szimbólum ugyan kifejezheti a rablók dúló sokaságát, de a Wehrmacht magyarországi megjelenését nem” – vélte Ormos. Az 1944. március 19-én a bevonuló német erők – amelyek kétségtelenül megszállást valósítottak meg Magyarországon – ugyanis nem a császári sas, hanem a horogkereszt jegyében jelentek meg. A történész szerint a magyar hatóságok együttműködése a deportálásokban, az ellenzők megfélemlítése és Horthy hozzájárulása Szálasi Ferenc kinevezéséhez olyan súlyos erkölcsi kérdéseket is felvet, hogy „Magyarországot sajnós lehetetlen kizárólag az áldozat szerepében látni”.

Marosi Ernő, a Széchenyi-díjas művészettörténész az emlékművet művészettörténeti szempontból vizsgálta meg, de ezelőtt elmondta, hogy az emlékművekkel a hatalom minden történelmi időszakban politikai közmegegyezést pecsétel meg. A mai magyar kormány ebben kivétel: „nálunk ezt titkolózás övezi, mert a hatalom ezeket meglepetésnek, afféle

<sup>11</sup> Szakály Sándor január 17-én a Kamenyec-Podolszkba történt deportálást idegenrendészeti eljárásnak nevezte. Bővebben januári és februári jelentésünkben foglalkoztunk a kijelentéssel.

Mikulás- vagy karácsonyi ajándéknak szánja”. Véleménye szerint a terv erőszakosan tapintatlanul kezeli az érintettek emlékezési kultúráját. Nincs más megoldás, mint a terv megvalósításáról való lemondás.

Ungvári Tamás professzor emeritus, író és publicista kiemelte, hogy néhány kiváló tudós elmondta a véleményét, de „ez nem egy testületi állásfoglalás, aki ennek veszi, az nem ismeri a tudományos műhelyek működését”.

# HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

## Hozzáférhetetlenné tenne egy kuruc.infon megjelent cikket az ügyészség

*Budapest*

*Forrás: MTI, Index, Tett és Védelem Alapítvány*

Május 6-án, Ibolya Tibor fővárosi főügyész az MTI-vel közölte, hogy a Budapesti II. és III. Kerületi Ügyészség hozzáférhetetlenné tenné a kuruc.info portálon 2013. július 19-én megjelent »Elbocsátó levelek, fizetési kimutatások, precíz adatkezelés – „unortodox” dokumentumok Auschwitzból« című cikket. A cikk szerzője és a cikkhez hozzászólók olyan megállapításokat tettek, amelyek nagy nyilvánosság előtt a holokauszt tényét tagadták, kétségbe vonták, jelentéktelen színben tüntették fel.

Az Alapítvány 2013. július 23-án tett feljelentést nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt a cikk szerzője és az ahhoz író hozzászólók ellen. A feljelentés az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetlenné tételének indítványát is tartalmazta. (Bővebben a tavaly júliusi jelentésünkben foglalkoztunk a feljelentéssel.) A BRFK III. Kerületi Rendőrkapitánysága ez év április 17-i határozatával a feljelentéshez elrendelt nyomozást felfüggesztette, mivel nem lehet kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a közreadott dokumentumok hamisak lennének, ezért annak bizonyításáig nem is lehet akként kezelni azokat. Viszont a cikk írója és néhány hozzászóló megvalósította a nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadását, de közülük csak Kincses Lászlót és Szénási Zoltánt azonosították be. Személyükre vonatkozó megalapozott gyanút megállapítani viszont nem lehetett. (Bővebb információk az áprilisi jelentésben olvashatók.)

Mivel az írások mint elektronikus adatok honlapon való hozzáférhetővé tétele, illetve közzététele bűncselekményt valósított meg, a kerületi ügyészség indítványozta, hogy az eljárásra illetékes Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a cikk és az ahhoz fűzött hozzászólások végleges hozzáférhetlenné tételét rendelje el. Az erről szóló határozat külföldön történő végrehajtását pedig jogsegély keretében kérje az Amerikai Egyesült Államoktól, ahol a honlapnak helyt adó szerver található – közölte a fővárosi főügyész.

Május 6-án az Alapítvány az ügyészség közleményére reagálva üdvözölte a nyomozó hatóság lépését, ugyanakkor érthetetlennek nevezte, hogy miért ez az első eset, hogy egy törvénysértő cikk elérhetlenné tételét kezdeményezik. Az alapítvány azt is közölte, remélik, az ügyészség nem az időhúzásra játszik, mivel a magyar hatóságok már korábban is próbáltak fellépni a portál ellen, de eddig nem jártak sikerrel, mert az Egyesült Államokban a szólásszabadság a hazainál sokkal erősebb alkotmányos védelmet élvez.

## **A washingtoni bíróság elutasította holokauszt-túlélőknek a magyar állammal szembeni keresetét**

*Miami, Amerikai Egyesült Államok és Budapest*

*Forrás: MTI*

Az amerikai fővárost magába foglaló Columbia kerület bírósága a joghatóság hiányára hivatkozva elutasította helyi idő szerint pénteken 14 holokauszt-túlélő keresetét, amelyben a felperesek kárpótlást követeltek a magyar államtól, a Magyar Államvasutaktól (MÁV) és a Rail Cargo Hungariától (a MÁV Cargo jogutódjától) azon a címen, hogy nem kaptak jóvátételt az alperesektől a vészkorszakban elszenvedett jogtalanságokért.

Beryl Howell bíró megállapította: az amerikai bíróságnak nincs joghatósága az ügyben. A felperesek, akik nem neveztek meg konkrét kárösszeget, két szövetségi jogszabályra hivatkoztak. Az egyik kivételeket tesz lehetővé a külföldi állam mentességéről rendelkező törvény alól, a másik pedig az amerikai állampolgársággal nem rendelkező személyek számára biztosít lehetőséget arra, hogy az Egyesült Államok területén külföldi magánszervezetek ellen eljárást kezdeményezzenek. A bíró megállapította: az alpereseket nem lehet perbe fogni az Egyesült Államokban. Egy amerikai bíró – írta – nincs abban a helyzetben, hogy „megállapítsa, egy külföldi állam elegendő erőfeszítést tett-e azért, hogy jóvátégye azokat (a vészkorszakban elkövetett) borzalmakat”.

Holokauszt-túlélők és a leszármazottaik egy csoportja 2010-ben egy másik pert is indított Chicagóban a MÁV és a magyar állam ellen. Márciusi jelentésünkben beszámoltunk róla, hogy a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium az MTI-nek elmondta, hogy az ezekben született, ugyancsak elutasító bírósági döntés ellen fellebbezési eljárás folyik; az amerikai másodfokú bíróság által megszabott ütemezés alapján a tárgyalást, egyazon bírói testület előtt várhatóan az év második felében tartják meg.



# HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK

## A MAGYARORSZÁGI

### ANTISZEMITIZMUSRÓL

#### Több országot érintő felmérést készített a Rágalmazás-ellenes Liga

*Világ 102 országa és övezete<sup>12</sup>*

*Forrás: global100.adl.org*

A Rágalmazás-ellenes Liga (Anti-Defamation League – ADL) 2013 júliusa és 2014 februárja között 102 országra és övezetre kiterjedő felmérést végzett, amelyben az antiszemitaizmus és zsidóellenesség szintjét és intenzitását mérték fel 53.100 válaszadó segítségével. A felmérés adatait május első felében ismertették. Az országok többségében 500 fő körüli volt a minta, de három országban 1000 fő volt.

Az ADL azt vizsgálta az antiszemita attitűdöket 11 állítás segítségével vizsgálta. Ezek között olyanok szerepeltek, hogy a válaszadók igaznak gondolják-e, hogy „a zsidóknak túl nagy hatalmuk van az üzleti világban”, „a zsidók túl sokat beszélnek arról, mi történt velük a Holokauszt során”, „az emberek a zsidókat a viselkedésük miatt utálják”, „a zsidóknak túl nagy hatalmuk van a globális médiában”, „a zsidók felelősek a háborúk többségéért” vagy „a zsidók azt hiszik, jobbak mint a többi ember”.

Magyarország a 30. helyet érte el az összesített listában. Az országot 41 százalékos index jellemzi: ez azt jelenti, hogy a megkérdezettek 41 százaléka szerint a felmérésben szereplő 11 állítás közül legalább 6 valószínűleg igaz, tehát Magyarországon körülbelül 3,4 millió embernek lehet antiszemita attitűdje.

A magyarok legnagyobb arányban (69 százalék) a zsidók üzleti világban meglévő hatalmáról szóló állítással értettek egyet, de az egyetértők aránya a 11 negatív kijelentés közül 10 esetében 30 százalék felett volt.

A magyar férfiak 55 százalékának antiszemita attitűdje van, míg a nők körében ez az arány 28 százalék. Életkori kategóriákat tekintve ki lehet jelenteni, hogy legnagyobb mér-

<sup>12</sup> Algéria, Argentína, Ausztrália, Ausztria, Azerbajdzsán, Bahrein, Banglades, Belorusszia, Belgium, Bolívia, Bosznia és Hercegovina, Botswana, Brazília, Bulgária, Chile, Ciszjordánia és a Gázai övezet, Costa Rica, Elefántcsontpart, Csehország, Dánia, Dél-Afrika, Dél-Korea, Dominikai Köztársaság, Egyesült Arab Emírségek, Egyesült Királyság, Egyesült Államok, Egyiptom, Észtország, Finnország, Franciaország, Fülöp-szigetek, Grúzia, Ghána, Görögország, Guatemala, Haiti, Hollandia, Horvátország, Izland, India, Indonézia, Irán, Irak, Írország, Jamaica, Japán, Jemen, Jordánia, Kamerun, Kanada, Kazahsztán, Katar, Kenya, Kína, Kolumbia, Kuvait, Laosz, Lengyelország, Lettország, Libanon, Líbia, Litvánia, Magyarország, Malaysia, Mauritius, Mexikó, Moldova, Mongólia, Montenegró, Marokkó, Olaszország, Örményország, Németország, Nicaragua, Nigéria, Norvégia, Omán, Panama, Paraguay, Peru, Portugália, Románia, Oroszország, Száúd-Arábia, Szenegál, Szerbia, Szingapúr, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Tanzánia, Thaiföld, Trinidad és Tobago, Tunézia, Törökország, Uganda, Ukrajna, Uruguay, Új-Zéland, Venezuela, Vietnam

tékben a magyar fiatalok antiszemiták, mivel a 18 és 34 év közöttiek 50 százaléka, a 35-49 évesek 45 százaléka, az 50 év felettiak 33 százaléka antiszemita.

A felmérésben résztvevők közül Gáza érte el a legmagasabb indexet (93%), majd Irak (92%), Jemen (88%), Algéria (87%) és Líbia (87%) következik. Az európai országok közül Görögország érte el a legmagasabb eredményt: a lakosság 69 százaléka antiszemita érzületű.

### **Ronald Lauder véleménye az európai antiszemitizmus erősödéséről**

*Jeruzsálem, Izrael*

*Forrás: MTI*

Május 3-án a The Jerusalem Post című izraeli lapban Ronald Lauder, a Zsidó Világkongresszus vezetője az európai antiszemitizmus erősödését, a szélsőjobboldali pártok előretörését többek közt a magyar Jobbik párt példáján szemlélteti.

Lauder szerint a Jobbik húsz százalékos választási eredménye ellenére a pártra szavazók nagy része valószínűleg nem keményvonalas antiszemita, de évekig tartó pártpropagandának kitéve radikalizálódhatnak. „Az a baj, hogy nem minden vezetőnek áll szándékában a szembenézés az antiszemitizmussal a szükséges intézkedések megtételével. A magyarok például nem hajtották végre a szükséges tetteket a Jobbik ellen és a gyűlölet felszámolásáért. Alapvetően nem léptek.”

„Orbán Viktor miniszterelnök jó beszédet tud mondani az ügyben, de ez egy angolul elhangzó beszéd, és ahogy Mahmúd Abbász palesztin elnöknel vagy Jasszer Arafatnál is, ez más, mint amit a saját anyanyelvén mond belső használatra” – vélekedik Lauder.

### **A holokauszttagadás az antiszemitizmus egyik formája**

*Szeged, Csongrád megye*

*Forrás: MTI*

Május 14-én Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete a Szegedi Tudományegyetem, a Szegedi Zsidó Hitközség és a Jad Vasem Nemzetközi Holokausztkutató Intézettel közösen megrendezett »A magyar holokauszt 70 év távlatából – a nagypolitikától a hétköznapiakig« című kétnapos konferencia megnyitóján azt mondta, hogy „a vészkorszak hatmillió áldozatát kétszer ölték meg: egyszer, hét évtizede, amikor fizikailag megsemmisítették őket, majd másodszor is, amikor az emléküket próbálják meg lerombolni.” Valamint kijelentette, hogy a holokauszttagadás az antiszemitizmus egyik formája. A nagykövet hangsúlyozta, az antiszemita jelenségek ellen az oktatás segítségével lehet fellépni.

Botka László (MSZP) polgármester szerint a valódi szembenézés helyett hetven évig „próbáltunk hallgatni, takargatni, szőnyeg alá söpörni”. Szerinte a jelenlegi magyarországi hatalom bátorítja azokat a kísérleteket, amelyek „tisztára mosnák a múltnak ezt az elmondhatatlanul tragikus fejezetét”.

## A kereszténység és a zsidóság együtt küzd az ordas eszmék ellen

*Budapest*

*Forrás: MTI*

Május 21-én tartották az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség rendezvényét, amelyen a holokauszt-emlékévhöz kapcsolódó kerekasztal-beszélgetésen Székely János, katolikus püspök kijelentette, hogy a kereszténység és a zsidóság egymás szövetségese az ordas, szélsőséges eszmék elleni küzdelemben. Valamint kiemelte: az antiszemitizmus éppen a kereszténység alapelveinek mond ellent, bár a holokauszt idején sok, önmagát kereszténynek mondó ember követett el antiszemita cselekedeteket. A püspök kiemelte, fontos a múlttól hitelesen beszélni, az egymáshoz való mélyebb közeledésnek ez a feltétele.

Radnóti Zoltán rabbi (Mazsihisz) kiemelte, hogy a holokausztra való emlékezés „nemzeti, és nem zsidó ügy”, mert „a hazugság ápolása az embert beteggé teszi”, és ha valaki nem néz szembe saját múltjával és felelősségével, akkor „nem tudja elengedni saját vétkét sem”.

Megyeri J. András, az EMIH képviselőjében arról beszélt: „több az, ami összeköt, mint ami elválaszt bennünket”. Keresni kell az alkalmakat a vallások közötti találkozásokra, de az a helyes, hogy minden vallás megőrizze a saját tradícióit. Meglátása szerint „az antiszemitizmus evolúción ment át”, mert míg 1500 éven keresztül vallási alapú volt, és a népirtás gondolata fel sem merült, addig a 20. században „átment genetikai alapú antiszemitizmusba”.

## A zsidóság és a kereszténység viszonya teológiailag értékes kapcsolat

*Budapest*

*Forrás: MTI*

„A zsidóság és a kereszténység viszonya egészen különleges, teológiailag értékes kapcsolat, amelynek biztos alapja a kezdetektől Jézus személyében van” – mondta Erdő Péter bíboros a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tudományos konferenciáján május 26-án. A II. vatikáni zsinat (1962-1965) Nostra Aetate kezdetű, a katolikus egyház és más vallások viszonyáról szóló dokumentum kiadásának kapcsán tartották a rendezvényt.

Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete Ferenc pápa mostani izraeli látogatását szimbolikusnak nevezve arról beszélt, hogy a II. vatikáni zsinat által elfogadott Nostra Aetate „egyedülálló pillanatot örökít meg”, mert ez a dokumentum többek között felmentette a zsidó népet a kollektív vád alól Jézus halálában, aláhúzta azt a tényt, hogy az egyház gyökerei a judaizmusban találhatóak, és kategorikusan elutasította az antiszemitizmust. Mint mondta, a Nostra Aetate új korszakot nyitott meg, és „arra hív bennünket, hogy együtt dolgozzunk világunk megjobbításáért”, és ebben megkerülhetetlenül fontos szerepe van az oktatásnak az antiszemitizmus elleni harcban. Utalt Ferenc pápa tavalyi dokumentumára is, miszerint Isten soha nem vonta vissza a zsidó néppel kötött szövetséget, illetve a katolikus egyházfő kijelentésére, amit Róma zsidó közösségével való találkozásakor tett: „a kereszténység és az antiszemitizmus ellentétben állnak egymással, egy keresztény nem lehet antiszemita”. Kijelentette: a náciizmus lényegét tekintve nem keresztény eredetű eszmerendszer, az egyház pedig elutasítja az antiszemitizmust.

---

## EGYÉB HÍREK

---

### **Nem lehet szobra Horthynak Magyarországon**

*Budapest*

*Forrás: MTI*

Horthy Miklósnak nem lehet szobra Magyarországon az 1944-es német megszállást követően játszott szerepe miatt – jelentette ki L. Simon László kormánybiztos május 28-án az »Eltiporva – A vészkorszak és az Országos Széchényi Könyvtár« című kiállítás megnyitóján, Budapesten.

A Fidesz kultúrpolitikusja leszögezte: azzal a korszakkal nem akarnak semmiféle közösséget vállalni. L. Simon László ugyanakkor kiemelte azt is, hogy a német megszállást határkőnek tekinti, óriási tragédiának, amely ha nem következik be, talán a magyar történelem, a magyar zsidóság sorsa is másképp alakul. Hozzátette: a magyar zsidóság deportálása nem valósulhatott volna meg magyar közreműködés nélkül.

# A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI

## **A TEV Ágoston Tibor ellen tett feljelentéséhez indított büntetőügyet áthelyezték**

*Debrecen*

*Forrás: Tett és Védelem Alapítvány*

Januári jelentésünkben ismertettük, hogy Ágoston Tibor, a Jobbik országgyűlési képviselőjelöltje egy rendezvényen elmondott beszédében szándékosan a „holokamu” és „hollokoszt” szavakat használta. Februárban az Alapítvány feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt. Márciusban pedig áthelyezték az ügyet a Központi Nyomozó Főügyészséghez, mivel országgyűlési képviselőjelöltre volt szó.

Május 8-i levelében a Főügyészség áttette a büntetőügyet a Debreceni Járási Ügyészséghez, mert a nyomozás során kiderült, hogy Ágoston Tibort egyéni választókerületében nem választották meg országgyűlési képviselőnek, valamint az országos listás eredményt megállapító jogerős határozat értelmében a Jobbik pártlistáján mandátumszerzésre nem jogosult. Ezek következtében nem rendelkezik mentelmi joggal, így ügye nem a Főügyészség hatáskörébe tartozik.

## **A Köves Slomó által tett feljelentésben elindították a nyomozást**

*Budapest*

*Forrás: Tett és Védelem Alapítvány*

Április jelentésünkben beszámoltunk róla, hogy Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija feljelentést tett becsületsértés vétsége miatt, mivel április 10-én ismételten közzétették a kuruc.info-n a róla készült képet a következő felirattal: „Zsidó terrorista aki Magyarországon él, és veszélyt jelent az egész nemzetre!” (szöveghű idézet)

Május 8-i levelében a Bíróság tájékoztatta Köves Slomót, hogy a büntetőügyben nyomozást rendeltek el és az iratokat megküldték a nyomozás lefolytatására a BRFK V. kerületi Rendőrkapitánysághoz a cikk írójának személyes adatainak felkutatása végett. A nyomozati határidőt kettő hónapban állapították meg.

## **A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt a deres.tv portálon megjelent cikk miatt**

*Budapest*

*Forrás: Tett és Védelem Alapítvány*

Május 13-án az Alapítvány feljelentést tett a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányságon nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen.

Május 12-én a deres.tv portálon »Ismét pofára estek a „holotúlélők” az USA-ban: elutasították a magyar államtól követelt jóvátételi kérelmüket« (szöveghű cím) című cikk, melyet a cikk szerzője az Auschwitz-Birkenau koncentrációs tábor hírhedté vált bejáratának fényképét használta fel azzal a módosítással, hogy a bejárat felett látható „Arbeit macht frei” feliratot átszerkesztette „Hurrá! Nyaralunk!” feliratra. Ezzel pedig jelentéktelen színben tüntette fel a rendszer által elkövetett népirtást. A fénykép melletti bevezetőben ezen kívül a „holokacsa”, a cikk utolsó bekezdésében pedig a „holokamu” kifejezést is használja a szerző. A feljelentés tartalmazta a cikk mint elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tételének indítványát is.

### **A TEV K. J. ellen tett feljelentésében indult bírósági eljárásban nem hoztak ítéletet**

*Miskolc*

*Forrás: Tett és Védelem Alapítvány*

Az Alapítvány március 12-én tett feljelentést a Miskolci Rendőrkapitányságon nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadásának bűncselekménye miatt K. J. ellen. K. J. január 23-án a kuruc.info hírportálon a következő hozzászólást tette: „A K ...annyiukat akik elnézést kértek, hiszen MAGYARORSZÁGON nem volt Holokauszt , legfeljebb holló koszt ami máig is tart” (szöveghű idézet)

A Miskolci Járásbíróság – az Alapítvány megkeresésére – május 14-i tájékoztatásában közölte, hogy a bíróság elé állítás keretében lefolytatott eljárás eredményre nem vezetett, ezért ítélet nem született az ügyben.

### **A TEV a Magyar Hajnal Mozgalom Párt felosztatására tett indítványában előrelépés történt**

*Budapest*

*Forrás: Tett és Védelem Alapítvány*

Az Alapítvány eredetileg február 7-én jutatta el a Fővárosi Főügyészségnek a Nemzeti Forradalmi Párt felosztatására tett indítványát, mivel a párt tevékenysége előmozdítja a faji megkülönböztetést és arra izgat. Februári és márciusi jelentéseinkben összegeztük az ügy mozgásait, melyek főként illetékességi és hatáskör hiánya miatti áttételek voltak. Közben, március 11-én jogerőre emelkedett végzés alapján a párt neve Magyar Hajnal Mozgalom Pártra változott, ami magával vonta, hogy a párt új székhelye Ózd lett.

Áprilisi jelentésünkben ismertettük a Borsod-Abaúj Megyei Főügyészség április 28-i levelét, melyben azt közlik, hogy egyrészt törvényileg nincs meghatározva ki és milyen feltételek esetén indíthat párt felosztatása iránti pert. Másrészt pedig a párt felosztatása iránti per megindítására vonatkozóan az ügyész törvényi felhatalmazással nem rendelkezik.

Május 15-én az Alapítvány felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Legfőbb Ügyészség Közérdekvédelmi Osztályához a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség útján, melyben a



# A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Ssz.	Dátum	Esemény	Kategória
1.	május 3.	Ronald Lauder véleménye az európai antiszemitizmus erősödéséről	A magyarországi antiszemitizmusról
2.	május 6.	Hozzáférhetetlenné tette egy kuruc.infon megjelent cikket az ügyészség	Hivatalos és civil reakciók
3.	május 8.	A TEV Ágoston Tibor ellen tett feljelentéséhez indított büntetőügyet áthelyezték	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
4.	május 8.	A Köves Slomó által tett feljelentésben elindították a nyomozást	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
5.	május 10.	A washingtoni bíróság elutasította holokauszt-túlélőknek a magyar állammal szembeni keresetét	Hivatalos és civil reakciók
6.	május 13.	Az MTA konferenciát rendezett	Közösségi hírek, reakciók
7.	május 13.	A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt a deres.tv portálon megjelent cikk miatt	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
8.	május 14.	A holokauszttagadás az antiszemitizmus egyik formája	A magyarországi antiszemitizmusról
9.	május 14.	A TEV Kollár József ellen tett feljelentésében indult bírósági eljárásban ítéletet nem hoztak	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
10.	május 15.	A TEV Katona Attila ellen tett feljelentéséhez elrendelt nyomozást befejezték és az iratokat az ügyészségnek megküldték	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
11.	május 21.	A kereszténység és a zsidóság együtt küzd az ordas eszmék ellen	A magyarországi antiszemitizmusról
12.	május 24.	A német megszállás emlékműve	Közösségi hírek, reakciók
13.	május 26.	A zsidóság és a kereszténység viszonya teológiai értékes kapcsolat	A magyarországi antiszemitizmusról
14.	május 28.	Nem lehet szobra Horthynak Magyarországon	Egyéb hírek
15.	–	A német megszállás emlékműve	Közösségi hírek, reakciók
16.	–	Megrongálták a szikszói zsidó temető sírjait	Gyűlölet-cselekmények: rongálás (statisztikán kívül)



Ssz.	Dátum	Esemény	Kategória
17.	–	Falfirka a miskolci stadion falán	Gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd (statisztikán kívül)
18.	–	Elforgatott horogkeresztes matricákat ragasztottak ki Debrecenben	Gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd (statisztikán kívül)
19.	–	Horogkereszteket festett egy fiatal fiú	Gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd (statisztikán kívül)
20.	–	Több országot érintő felmérést készített a Rágalmazás-ellenes Liga	A magyarországi antiszemitizmusról
21.	–	A TEV a Magyar Hajnal Mozgalom Párt feloszlására tett indítványában előrelépés történt	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei

# KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

---

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

---

## BEJELENTÉSEKET AZ ALÁBBI LEHETŐSÉGEK BÁRMELYIKÉN FOGAD AZ ALAPÍTVÁNY:

### FORRÓDRÓT

(+36 1) **51 00 000**

**Tett és Védelem Alapítvány honlapján: [www.tev.hu/forrodrot](http://www.tev.hu/forrodrot)  
és facebook oldalán: [www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany](http://www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany)**

---

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

## ADOMÁNYÁT AZ ALÁBBI BANKSZÁMLASZÁMON JUTTATHATJA EL AZ ALAPÍTVÁNYHOZ:

**13597539-12302010-00057157**

### A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY ELÉRHETŐSÉGEI:

Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.

Tel.: +36 1 267 57 54

+36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

[info@tev.hu](mailto:info@tev.hu)

## FELHASZNÁLT IRODALOM

---

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

[http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy\\_doc.cgi?docid=A1200100.TV](http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV) (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. *2011 Audit of Anti-Semitic Incidents*.

CEJI, 2012. *Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához.* Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. *Hate Crime. Impact, Causes and Responses*. London: Sage Publications.

Community Security Trust (CST). 2013. *Antisemitic Incidents Report 2012*.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hate crimes. In *Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict*. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. *Hate Crime Laws. A Practical Guide*. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region*. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. *In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes*. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. *Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány*. Budapest: TASZ.

---

## IMPRESSZUM

---

Kiadó: Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.  
Szalai Kálmán ügyvezető igazgató

Szerző: Dr. Barna Ildikó szociológus, *habilitált egyetemi docens, tanszékvezető*  
*ELTE TÁTK Társadalomkutatások Módszertana Tanszék*

Szerkesztők: Palotai Borbála szociológus  
Dr. Fekete István László ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány jogi képviselője*  
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány és a Brüsszel Intézet jogi képviselője*  
Minkó Melinda kutató, *a Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoportjának vezetője*  
Majoros Kata kommunikációs tanácsadó  
Dr. Szegő Krisztina jogász  
Bozai Ágota szakfordító

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus, *a Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke*  
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr Kovács András szociológusnak, a CEU tanárának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2014. Budapest





# BRÜSSZEL INTÉZET

Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.  
Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.  
Tel: +36 1 267 57 54  
<http://www.tev.hu>  
[info@brusszelintezet.hu](mailto:info@brusszelintezet.hu)